

en verscheidene biogascentrales op vuilstortplaatsen in Brazilië bezit. Sinds 2011 probeert Arcadis van deze installaties, die verlieslatend zijn, af te komen. Pas in de laatste jaarrekening – over 2017 – haalde accountant PwC ontwikkelingen rond deze deelneming naar voren als kernpunt in zijn controle. Volgens de tekst was de directe aanleiding daarvoor dat Arcadis een nieuw ondernemingsplan had opgesteld voor Alen en tegelijkertijd – als kleinere partij in de joint venture – garanties had afgegeven aan lokale banken. In de eerste maanden van dit jaar bleek Arcadis overigens ook nog eens 16 miljoen euro extra te hebben geleend aan Alen. De blootstelling was al aanzienlijk en is er dus alleen maar groter op geworden.

SIGNIFY

Dan Signify, de oude lichtdivisie van Philips die inmiddels ruim twee jaar een eigen beursnotering heeft. De ontvlechting van staffuncties en IT-systemen van het moederconcern blijkt een serieuze klus voor het management. Voor accountant EY voldoende reden om dit aspect in de controleverklaring expliciet aan te stippen. In dezelfde passage wijst EY bovendien op de transformatie van traditionele lichtbronnen (de peertjes) naar hoogwaardiger led-verlichting waar Signify een antwoord op probeert te zoeken. De boekencontroleur heeft in het bijzonder gekeken of als gevolg van de splitsing van het oude Philips geen sprake is geweest van een haperende interne controle-omgeving of IT-problemen. Een jaar eerder bleef een expliciete verwijzing naar het controleraamwerk en IT-systemen nog achterwege.

Als een specifieke KAM meerdere jaren achtereen wordt gebezigd, kan vergelijking van de teksten interessante inzichten opleveren.

BAM

Een voorbeeld van zo'n geval is bouwer BAM. Ruim een jaar terug, bij de jaarrekening over 2016 dus, wees de eindverantwoordelijke accountant van EY de buitenwacht op het feit dat de bouwer tijdens het jaar zijn eigen accountinghandleiding had aangepast. Die mededeling werd gedaan als onderdeel van het kernpunt omzetverantwoording.

Niet alle BAM-onderdelen bleken op eenzelfde manier lopende claims van opdrachtgevers en meerwerk in de boekhouding te verwerken. Zeker voor projectbedrijven als BAM, maar ook bij andere bouwers als Heijmans en VolkerWessels en ingenieursbedrijf Arcadis, kunnen dergelijke posten van grote invloed zijn op de bedragen die als omzet en winst in de boeken belanden. Volgens EY had BAM gedurende het jaar nader uitgewerkt “aan welke voorwaarden moest worden voldaan” om claims en meerwerk als opbrengsten in de resultatenrekening te kunnen opvoeren.

Of BAM sowieso gedurende het jaar al met zo'n aanscherping bezig was, of dat de accountant daarop had aangedrongen, blijkt

NIET
ALLE BAM-
ONDERDELEN
BLEKEN OP
EENZELFDE
MANIER
LOPENDE
CLAIMS VAN
OPDRACHT-
GEVERS EN
MEERWERK
IN DE BOEK-
HOUDING TE
VERWERKEN

niet uit de tekst. Feit is wel dat 2016 het eerste controlejaar was voor EY als vervanger van PwC.

EY EN AIRBUS

Key Audit Matters onthullen niet alleen belangrijke informatie over een onderneming, maar soms ook over de accountant zelf. In het jaarverslag van Airbus, de grote Europese vliegtuigbouwer die statutair in Nederland gevestigd is, troffen lezers in 2016 een Key Audit Matter aan waarin accountant EY zelf de hoofdrol speelt. EY bleek naast de controle van de jaarrekening ook adviesdiensten te hebben verricht voor de onderneming, een dubbelrol die niet is toegestaan. EY schrijft in de accountantsverklaring bij de jaarrekening van Airbus over dit jaar dat zijn onafhankelijkheid en oordeel niet is beïnvloed door deze adviesdiensten. Of toezichthouder AFM die mening deelt valt te betwijfelen. Eerder deze maand gaf de AFM EY een boete omdat de organisatie in 2015 en 2016 de onafhankelijkheidsregels heeft overtreden bij het uitvoeren van vier controles. Of Airbus bij een van die vier gevallen hoort, maakte de AFM niet bekend.

ACCOUNTANT WORDT MONDJESMAAT WAT SPRAAKZAMER

Al vier jaar (sinds boekjaar 2014) moet de accountant als onderdeel van zijn jaarlijkse controleverklaring aangeven welke punten bijzondere aandacht hebben gehad. De VEB heeft accountants de afgelopen jaren gevraagd om niet alleen kort de kernpunten aan te stippen, maar ook om meer uitleg te geven over hoe een accountant per kernpunt te werk is gegaan. Ook de conclusie van de accountant, bijvoorbeeld of deze van mening is dat bestuur en commissarissen conservatief zijn met schattingen of juist scherp aan de wind zeilen, is voor beleggers relevante informatie. Begin dit jaar wees de VEB erop dat bovendien relevant is of de beursgenoteerde onderneming een Key Audit Matter van het voorgaande jaar volgens de accountant adequaat heeft geadresseerd. En als een kernpunt bijvoorbeeld niet langer op de lijst verschijnt, is van belang te horen waarom de accountant van mening is dat dit niet langer nodig is. De VEB zal accountantskantoren en beursondernemingen binnenkort informeren welke specifieke verbeteringen in de communicatie tussen belegger en accountant wenselijk zijn.